

Motion till riksdagen

1989/90:Kr297

av Lars Werner m.fl. (vpk)

Anslaget Visningsersättning

Visningsersättningen tillkom 1982 som en kollektiv ersättning till bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på annat allmännyttigt sätt. Budgetåret 1982/83 uppgick den till knappt 20 milj. kr. Sedan dess har den, bl.a. efter initiativ av vpk, successivt höjts så att den innevarande budgetår omfattar 38 milj. kr.

För 1990/91 nöjer sig regeringen med att föreslå en uppräkningsprocent med fyra procent, vilket inte ens täcker penningvärdets försämring.

I betänkandet om visningsersättning (DsU 1981:3) beräknades det offentliga konstinnehavet år 1979 till 644 000 verk, vilket inkluderar brukskonst och fotografier. Antalet nyförvärv 1976-78 beräknades till ca 22 000 per år. Några mer aktuella siffror finns inte, men om nyförvärven 1979-89 legat på samma nivå uppgår de till sammanlagt 242 000 verk. Låt vara att siffran är osäker – den visar i alla fall att det är för ett mycket stort antal verk som visningsersättningen utgår.

Det framgår tydligt hur otillräcklig den nuvarande nivån på visningsersättningen är när man ser på antalet ansökningar och bidrag till bild- och formkonstnärer som konstnärsnämnden administrerar.

Verksamhetsåret 1988/89 sökte 2 700 bild- och formkonstnärer bidrag. Av dem skulle 1 550 ha fått bidrag om erforderliga medel funnits tillgängliga. 780 personer som uppfyllde fastställda krav på konstnärlig verksamhet och kvalitet fick emellertid avslag.

Konstnärsnämnden har låtit SCB göra en undersökning av inkomstförhållandena bland dem som i folk- och bostadsräkningen 1985 angav att de var verksamma som konstnärer. Av den framgår att målare, skulptörer, textilkonstnärer och konsthantverkare hör till de grupper bland kulturarbetarna som har de allra lägsta inkomsterna. Hälften av dem som år 1989 var medlemmar i Konstnärernas riksorganisation taxerades år 1985 för 30 200 kronor eller mindre.

Detta innebär naturligtvis att många bild- och formkonstnärer för sitt uppehälle tvingas arbeta i andra yrken än sitt konstnärliga. Vid en genomgång av 460 ansökningar till konstnärsnämnden hösten 1988 från bildkonstnärer i Stockholmsområdet visade det sig att ett mycket stort antal av dem arbetade i ett 50-tal olika yrken, t.ex. inom vården, på posten eller som taxi-chaufför.

Det finns anledning att också peka på de speciella problem som finns för

yngre konstnärer som nyligen avslutat sin utbildning. Många av dem har stora studieskulder – 200 000 kr. är inte ovanligt – och det nödvändiga extraarbetet gör det svårt för dem att helt satsa på konsten under en period då de skall finna sin personliga stil.

Mot. 1989/90
Kr297

Vi anser att det finns skäl att så snart som möjligt höja statens anslag till visningsersättning åt bild- och formkonstnärer till samma nivå som biblioteksersättningen till författare. Detta krav har under en följd av år drivits av såväl konstnärorganisationerna som den inom konstnärnämnden verkssamma styrelsen för Sveriges bildkonstnärsfond. För budgetåret 1990/91 föreslår fondstyrelsen att visningsersättningen som ett första steg räknas upp med 8 300 000 kr. jämfört med innevarande år. Vpk ansluter sig till förslaget.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att anslaget G 4 Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer för budgetåret 1990/91 höjs med 6 800 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

Stockholm den 19 januari 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)